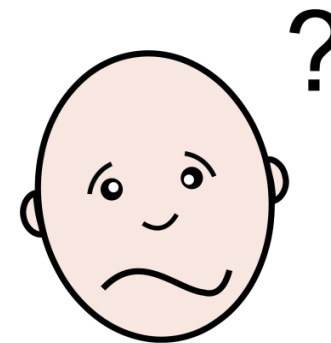
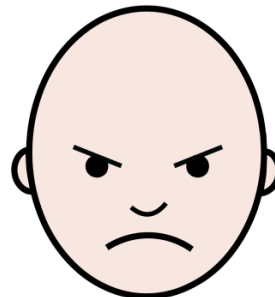

Miten selviydyt ongelmatilanteista muiden kanssa?

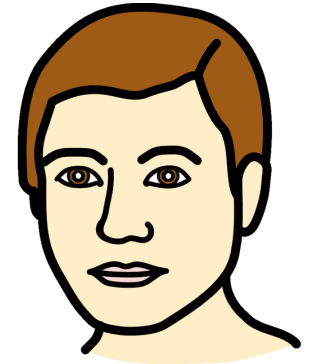

Seuraavilla sivuilla kuvataan erilaisia ikäviä tilanteita.

Mitä sinä tekisit?

Voit itsekin keksiä hyvän ratkaisun, jota ei mainita tässä kirjassa.

Jos haluat, voit lukea vanhemman tai ystävän kanssa.

Ongelmatilanne 1

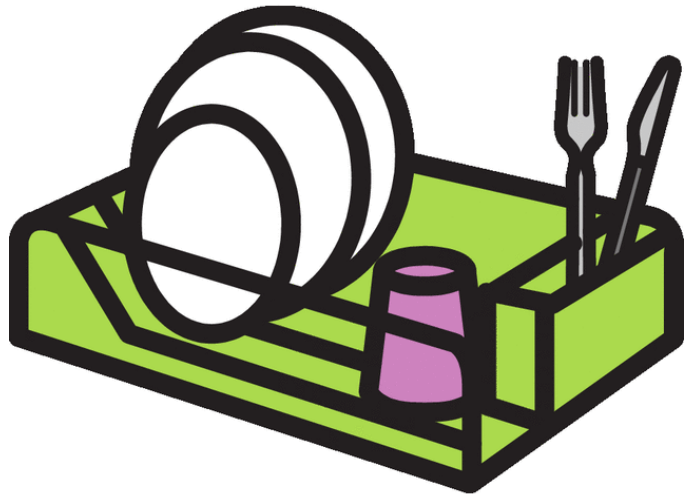

Äiti on vihainen lapsille.

Lapset ovat laittaneet hienot kahvikupit astianpesukoneeseen. Koneessa kupit voivat mennä rikki.

Lapset halusivat auttaa äitiä.

Mitä sinä tekisit, jos olisit äiti?

Äiti tietää asian,
jota lapset eivät tiedä.
Äidin pitäisi kertoa,
ettei kuppeja saa laittaa
astianpesukoneeseen.

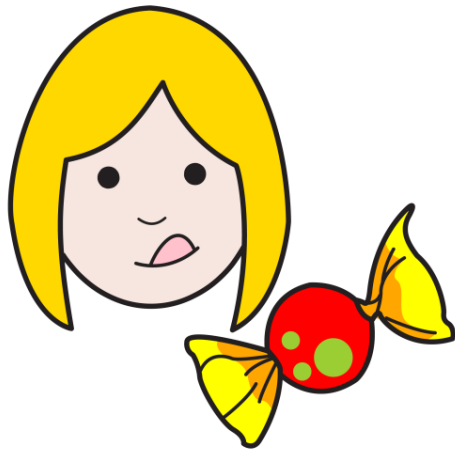
Oletko joskus moittinut toista,
vaikka hän ei tiedä
tai osaa jotain?
Silloin hän ei voi toimia oikein.

Älä moiti muita,
jos he eivät tiedä,
mitä sinä odotat.

Ongelmatilanne 2

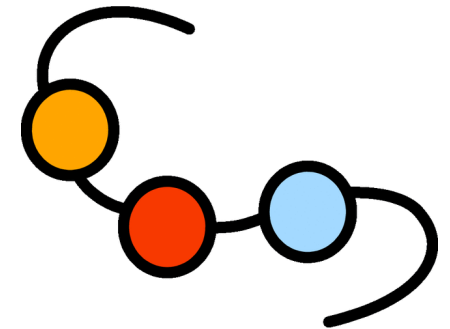
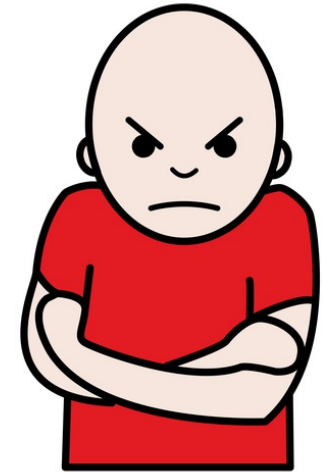
Jere on vihainen.
Jatta-sisko on syönyt karkit,
jotka Jere jätti pöydälle.

Jere alkaa huutaa.
Hän rikkoo Jatan korun.

Mitä sinä tekisit,
jos olisit Jere?

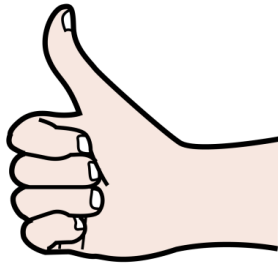
Mitä sinä tekisit,
jos olisit Jatta?

Huutaminen on huono tapa toimia.
Se tekee tilanteen pahemmaksi.
Kun seuraavan kerran haluat huutaa,
yritä käyttäytyä eri tavalla.

Mieti, miten saisit,
mitä haluat,
ja toisetkin saisivat,
mitä he haluavat.

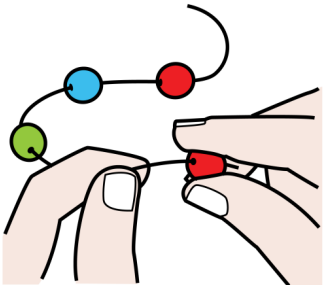

Kaikkia toisten tekoja ei pidä hyväksyä.
Jos joku syö karkkisi,
on oikein, että hän korvaa ne
esimerkiksi ostamalla uudet karkit.

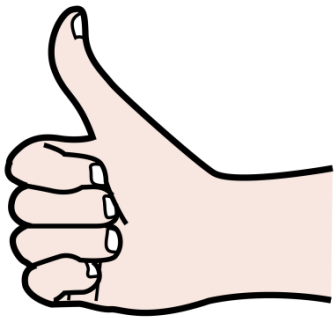
Jatta voisi ostaa Jerelle uudet karkit
karkkipäivänä.

Jos Jatta on pieni,
hän ei ehkä vielä ymmärrä,
että pöydälle jätettyjä karkkeja ei saa syödä.

Rangaistus tai kosto ei kuitenkaan opeta,
miksi pitäisi toimia eri tavalla.
Rangaistus ja kosto opettavat toimimaan väärin.

Jos Jere rikkoo Jatan korun,
Jatta oppii,
että ongelmatilanne selvitetään
rikkomalla toisten tavaroita.

Jos joku rikkoo tavarasi tahallaan,
on oikein, että hän korjaa sen.
Hän voi myös korvata sen ostamalla uuden.

Jere voisi korjata Jatan korun
tai ostaa hänelle uuden korun.

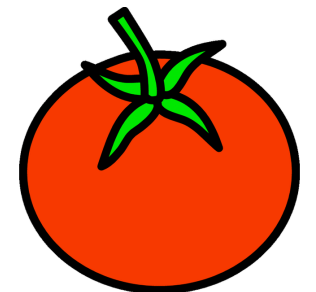
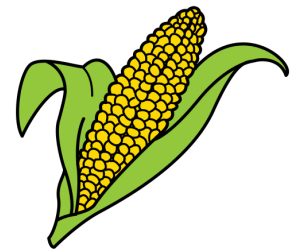
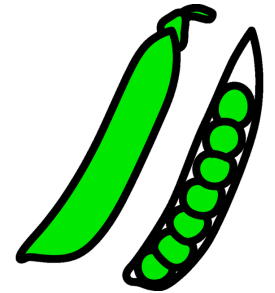
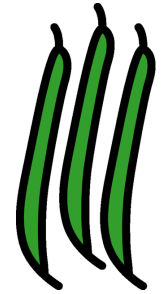
Ongelmatilanne 3

Jenna ei halua syödä kurkkua,
koska hän ei pidä siitä.

Jenna pitää pavuista, herneistä,
maissista ja tomaatista.

Isän mielestä Jennan pitäisi syödä kurkkua,
koska vihannekset ovat terveellisiä.
Isä ja Jenna kiistelevät kurkun syömisestä.

Miten ratkaisisit tilanteen?
Onko terveyden kannalta tärkeää,
että Jenna syö juuri kurkkua?

Ihmiset riitelevät joskus asioista,
jotka eivät ole tärkeitä.

Usein ne ovat makuasioita.
Makuasioista ei kannata kiistellä.
Koska ihmiset ovat erilaisia,
he pitävät eri asioista.
Siksi kaikki haluavat valita itse.

Riitoja turhista asioista syntyy helposti,
jos on väsynyt tai huonolla tuulella.

Oletko sinä joskus riidellyt asiasta,
josta on aivan turha riidellä?

Ongelmatilanne 4

On joulupäivä.
Kello on kolme aamuyöllä.
Jatta herättää äidin.
Jatta haluaa heti ananasta.

Kaikki kaupat ovat kuitenkin kiinni.
Jatta alkaa itkeä.

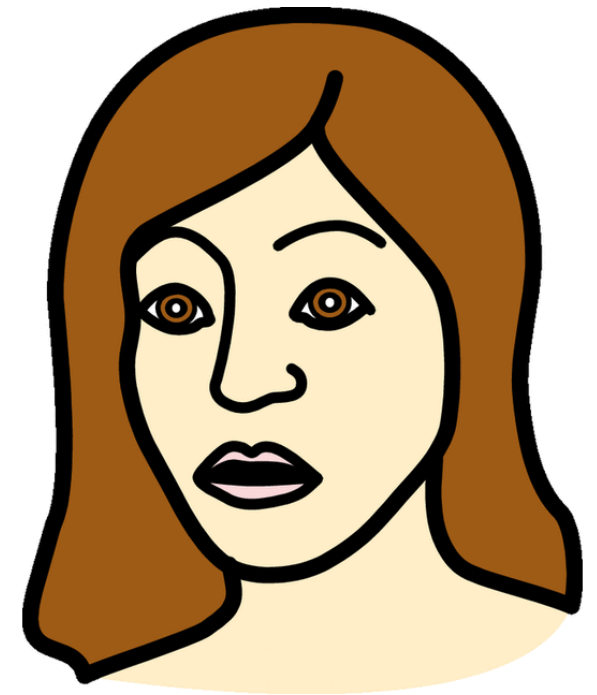
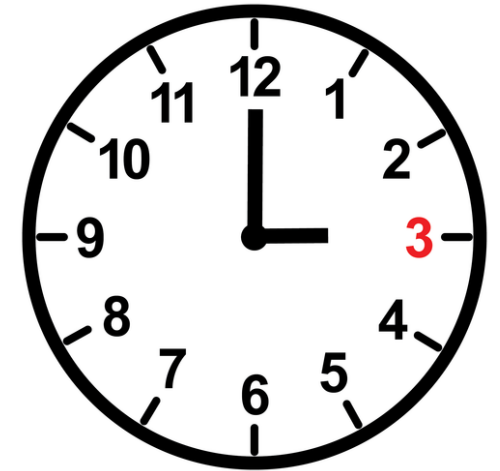
Mitä sinä tekisit, jos olisit Jatta?
Mitä tekisit, jos olisit äiti?

Jatta olisi voinut pyytää jo ennen joulua,
että äiti ostaa ananasta.
Jatta voisi myös odottaa,
että kaupat ovat taas auki.
Tai ehkä kotona on viinirypäleitä,
joista Jatta myös pitää.

Jos haluat toisen tekevän jotain,
sinun pitää antaa hänelle
tarpeeksi aikaa valmistautua.

Oletko joskus vaatinut toisilta jotain,
joka on kohtuutonta tai mahdotonta?

Ongelmatilanne 5

Jere siivoaa kodin.
Äiti ei sano mitään.

Jere tekee läksyt.
Äiti valittaa,
että Jere ei koskaan tiskaa.

Jere vie koiran ulos,
koska äiti on väsynyt.
Äiti ei huomaa asiaa.

Jere heittää karkkipaperin lattialle.
Äiti suuttuu.

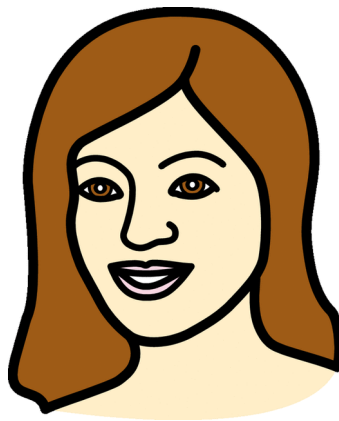
Hän ei kuitenkaan kerro,
miksi roskat pitää laittaa
roskakoriin.

Mitä sinä tekisit, jos olisit äiti?

Usein ihmiset unohtavat kiittää
mutta muistavat moittia.

Kaikki kuitenkin haluavat kuulla
enemmän hyviä kuin huonoja asioita.

Kenelle voisit sanoa jotain hyvää?

Ongelmatilanne 6

Jenna on vihainen veljelleen Jerelle.
Jenna haluaa katsoa Salattuja elämiä.

Jere haluaisi katsoa toista kanavaa.
Jere suuttuu ja alkaa huutaa.
Jenna lyö Jereä.

Mitä sinä tekisit, jos olisit Jere?
Mitä tekisit, jos olisit Jenna?

Jos ihmiset huutavat ja lyövät,
kaikki häviävät.

Koska Jenna ja Jere huutavat,
kumpikaan ei onnistu
katsomaan lempiohjelmansa.

Olisi hyvä pyrkiä tilanteeseen,
jossa kaikki voittavat.

Se tapahtuu neuvottelemalla.
Silloin kaikki voivat saada
mitä haluavat.

Aina niin ei kuitenkaan käy,
vaikka itse toimit oikein.
Joskus ikävä tilanne on pakko
hyväksyä.

Onko sinulle käynyt niin,
että itse toimit oikein,
mutta se ei auttanut
korjaamaan tilannetta?

Teksti: Erika Sirén

Lukijat: Jata Paakko
Jena Paakko
Jero Paakko

Kuvat: Papunetin kuvapankki
www.papunet.net
Sergio Palao / CATEDU
Paxtoncrafts Charitable Trust
Annakaisa Ojanen
Elina Vanninen